

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/70/2024
Identifikačné číslo spisu:	1208226877
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1208226877.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu S. T., narodeného G., P., zast. Bartošík Šváby s. r. o., Bratislava, Plynárenská 7/A, IČO: 35 929 049, proti žalovaným 1/ S. J., narodenému G., P., zast. SODOMA VULGAN, spol. s r. o., Bratislava, Kominárska 2, 4, IČO: 47 254 084, 2/ D. J., narodenej G., adresa na doručovanie: P., o zaplatenie 11.404,63 eur s príslušenstvom, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 58C/136/2009 o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2023 sp. zn. 14Co/12/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný 1/ m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovanej 2/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (teraz spor spadajúci pod Mestský súd Bratislava IV), (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (prvým v poradí) z 8. marca 2017 č. k. 58C/136/2009-672 zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 10.534,68 eur s príslušenstvom, v časti o zaplatenie 869,95 eur a k tomu prislúchajúcemu úroku z omeškania konanie zastavil, nakoľko žalobca vzal žalobu v časti 869,95 eur späť a žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 84,74 %.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ uznesením z 25. februára 2021 č. k. 14Co/41/2018-977 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd mal za nesporné, že súd prvej inštancie vychádzal pri výpočte výšky bezdôvodného obohatenia z nesprávneho základu, a tak určil výšku bezdôvodného obohatenia v nesprávnej sume.

3. Okresný súd rozsudkom zo 6. septembra 2022 č. k. 58C/136/2009-1338, výrokom I. zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 4.604,40 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 4.143,96 eur od 10. mája 2009 do zaplattenia, spolu s úrokom z omeškania vo výške 7,5 % ročne zo sumy 460,44 eur od 10. mája 2009 do zaplattenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. priznal žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania v rozsahu 19,26 % s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

3.1. Okresný súd vec právne posúdil podľa § 451 ods. 1, ods. 2, § 456, § 517 ods. 1, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník. V odôvodnení uviedol, že pokiaľ ide o tvrdenie žalovaných, že priestor bol bytom, súd prvej inštancie sa s tým nestotožnil, pričom táto otázka už bola vyriešená aj v konaní vedenom na danom súde pod sp. zn. 12C/78/2010 rozsudkom z 29. marca 2012, právoplatným dňa 28. apríla 2014, s jednoznačným záverom, že v objekte na E., ktorý bol kolaudovaný ako objekt občianskej vybavenosti - Klub mládeže v Bratislave, nikdy nebol projektovaný, ani kolaudovaný ako obytný dom s bytom, resp. objekt občianskej vybavenosti s domovníckym bytom. Právne nikdy neprebehlo správne konanie na vyňatie tohto upraveného priestoru z nebytového priestoru a jeho prekvalifikovanie na bytové priestory.

3.2. Takisto bola v konaní sp. zn. 12C/78/2010 právoplatne vyriešená otázka platnosti kúpnej zmluvy, námietka o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu nie je dôvodná. Ďalej k obsiahnutej argumentácii žalobcu ohľadne nulitných právnych aktov, na základe ktorých sa dostali žalovaní k užívaniu priestorov, súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na žalované obdobie v tomto konaní a nespornú skutočnosť, že žalovaní sa v priestore v období medzi 1. aprílom 2007 a 30. novembrom 2008 už nezdržovali, ale ponechali si v ňom veci, považuje súd prvej inštancie v prejednávanej veci za bezpredmetnú, či sa pôvodne žalovaní dostali k užívaniu priestoru na základe platného právneho úkonu, či inej skutočnosti, alebo na základe nulitných právnych aktov. Na právnom posúdení súdu o vzniku bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaných voči žalobcovi to nemôže nič zmeniť.

3.3. Vychádzajúc aj zo záväzného právneho názoru odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení č. k. 14Co/41/2018-977 z 25. februára 2021, bezdôvodné obohatenie, ktoré na úkor žalobcu získali žalovaní, spočíva v tom, že majetok žalovaných sa nezmenšil o sumu, ktorú by museli vynaložiť na zaplattenie nebytových priestorov, v ktorých by mohli uskladniť svoje veci. Na základe vykonaného dokazovania bolo v tomto spore preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ zapratávali priestory žalobcu v období od 1. apríla 2007 do 30. novembra 2008, nachádzajúce sa na prízemí budovy na E., a to bez právneho dôvodu. Žalovaní sa síce od roku 2005 v priestoroch nezdržovali, ale mali tam stále uložené svoje veci. Strany pred súdom prvej inštancie dňa 27. októbra 2014 potvrdili, že žalobca v roku 2007 namontoval na dvere mrežu a oznámil žalovaným, že kľúč budú mať na sekretariáte. Žalovaní tak nesporne mali prístup do priestorov umožnený, hoci aj jednorazovo, a teda si mohli kedykoľvek prevziať veci, ktorými zapratávali označené priestory. Pri určení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal súd prvej inštancie zo znaleckého posudku č. 11/2015, ktorý vypracovala znalkyňa Ing. arch. Dagmar Jurovátá, a to v kontexte záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, citujúc: „Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ ide o výšku bezdôvodného obohatenia, tá zodpovedá výške bežného nájomného za nájom skladovacích priestorov. Podľa znaleckého posudku č. 11/2015 takéto nájomné predstavovalo sumu 3,20 eur/m2 mesačne.“

3.4. Tým, že žalovaní 1/ a 2/ neuhradili žalobcovi bezdôvodné obohatenie riadne a včas, dostali sa do omeškania s plnením peňažného dlhu. Preto súd prvej inštancie žalobcovi priznal aj úroky z omeškania počnúc nasledujúcim dňom, t. j. od 10. mája 2009.

3.5. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „CSP“), keď úspechu žalobcu v časti sumy 4.604,40 eur zodpovedá rozsah 40,37 %, úspech žalovaných v zostávajúcej časti 6.800,23 eur predstavuje 59,63 %, preto

zaviazal žalobcu na náhradu trov konania v rozsahu 19,26 % (59,63 % - 40,37 %).

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolania žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom z 24. októbra 2023 č. k. 14Co/12/2023-1704, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne a právne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil a zároveň rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

4.1. Odvolací súd uviedol, že v preskúmvanej veci sa súd prvej inštancie náležite zaoberal posúdením dôvodnosti žaloby, správne zameral svoje dokazovanie na zisťovanie všetkých podstatných skutočností, jeho skutkové zistenia majú oporu vo vykonanom dokazovaní, keď vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, z tvrdení sporových strán a z obsahu spisu vyplynuli najavo a následne ich správne vyhodnotil a dospel tak k správnym skutkovým záverom, s ktorými sa odvolací súd stotožnil. Podľa názoru odvolacieho súdu, odvolania žalobcu a žalovaných nie sú z hľadiska nimi uplatňovaných odvolacích dôvodov a ich obsahového vymedzenia, spôsobilé spochybniť správnosť záverov súdu prvej inštancie.

4.2. Odvolací súd konštatoval, že pre vyriešenie otázky, či žalovanými užívaný priestor je byt, a či im k nemu vzniklo právo nájmu, je rozhodujúci účel stavby podľa kolaudačného rozhodnutia stavebného úradu, nehľadiac ani na žalovanými predložené dokumenty počas súdneho konania (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/65/2013). Uviedol, že žalovaným nebol predmetný priestor platne pridelený a na strane žalovaných nedošlo ani k vzniku nájmu nebytových priestorov. Podľa odvolacieho súdu žalobca nikdy nebol povinný žalovaným dodávať služby spojené s nájmom, a preto súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania správne ustálil, že žalovaným nebolo bránené zo strany žalobcu priestory po ich opustení vypratať.

4.3. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že pre stanovenie výšky bezdôvodného obohatenia žalovanými je potrebné vychádzať z obvyklej ceny nájmu priestorov v danom mieste a čase na skladové účely. Podľa odvolacieho súdu sú nenáležité námietky žalobcu, že pre stanovenie výšky mala byť rozhodujúca výška obvyklého nájmu pre kancelárske účely. Uviedol, že žalovaní predmetné priestory neužívali na bývanie, či podnikanie, a preto rozhodujúci pre určenie výšky bezdôvodného obohatenia na strane žalovaných bol faktický účel, pre ktorý priestory užívali. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdeniami žalovanej 2/, že devastáciu priestorov spôsobil žalobca svojím protiprávnym konaním. Rovnako sa nestotožnil ani s námietkou žalovanej 2/, že priestory sa stali dlhodobým neužívaním neprenajímateľné, a že tak zanikli, keďže stav, v akom sa priestory nachádzali, bol následkom správania žalovaných, ktorí bránili žalobcovi vstup do priestorov. Nakoľko strany sporu v odvolaniach neuviedli žiadne iné skutočnosti, ktoré by iným spôsobom boli spôsobilé vyhodnotiť stav zistený súdom prvej inštancie, odvolací súd nepovažoval odvolania za dôvodné a stotožnil sa so skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Prípustnosť dovolania odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) a zároveň tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

5.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že legitímne očakával, že výška bezdôvodného obohatenia bude súdmi ustálená v súlade s rozsiahlou súdnou praxou, podľa ktorej sa peňažná náhrada za bezdôvodné obohatenie porovnáva s obvyklou hladinou nájomného, pričom upozornil, že vo svojom podaní zo 16. septembra 2021 sa dovolával na rozhodnutie sp. zn. 3Obo/5/2019, rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/258/98, sp. zn. 33Odo/668/2002 a v odvolaní zo 17. októbra 2022 poukazoval na rozhodnutie sp. zn. 8Cdo/32/2019. S predmetnou súdnou praxou sa súdy nižšej inštancie neunúvali náležitým spôsobom konfrontovať, keď vyslovili, že údajne bezdôvodné obohatenie v danom prípade je potrebné určiť na úrovni skladného, nie obvyklého

nájomného za porovnateľné nebytové priestory, čomu sa nedá rozumieť pre absenciu dôvodov takéhoto rozhodnutia.

5.1.1. Podľa dovolateľa, v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, odvolací súd nesprávne určil výšku hodnoty bezdôvodného obohatenia. Žalobca považuje za nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, keď vyslovili, že hodnotu bezdôvodného obohatenia je v danom prípade potrebné určiť na úrovni skladného a nie na úrovni obvyklého nájomného za porovnateľné nebytové priestory. Uviedol, že zásadnou a zatiaľ správne nevyriešenou otázkou je ustálenie výšky bezdôvodného obohatenia, ktorá sa musí vždy odvíjať od charakteru a objektívneho účelu nebytových priestorov a nie od dlhotrvajúceho protiprávneho a škodu spôsobujúceho konania osôb, ktoré k dotknutým nebytovým priestorom nikdy nemali žiadny právny titul - ani na začiatku neoprávneného užívania, a ani počas pokračovania neoprávneného užívania.

5.1.2. Podľa názoru žalobcu v právnom štáte je neudržateľné, ak by sa ustálenie tejto otázky malo odvíjať od subjektívneho protiprávneho konania, namiesto uprednostnenia objektívnych a legálnych skutočností. Žalobca vo svojom dovolaní uviedol, že počas súdneho konania sa žalovaní nikdy nedomáhali posudzovania veci prostredníctvom zmluvy o skladovaní (podľa § 527 a nasl. Obchodného zákonníka). Z uvedeného je zrejmé, že tento typ zmluvy sa nedá na právny vzťah z titulu bezdôvodného obohatenia na sporové strany aplikovať, nakoľko žalovaní sú fyzické osoby a nevyhnutne by museli vystupovať ako spotrebitelia pri posudzovaní práv a povinností, pri ktorých majú absolútnu prednosť ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

5.1.3. Žalobca preto považuje za nesprávny výklad súdov, že hodnota bezdôvodného obohatenia je v danom prípade určená vo výške skladného, keďže vzhľadom na ustálenú súdnu prax, ako aj znalecké posudky vyhotovené na účel ustálenia obvyklého nájomného vo vzťahu k predmetnému nebytovému priestoru, výška skladného celkom zjavne neodráža hladinu obvyklého nájomného za predmetný nebytový priestor, ktorý nikdy nemal ani charakter skladu, a ani nebol takto skolaudovaný. Uviedol, že bezdôvodné obohatenie bolo namiesto obvyklého nájomného určeného na základe troch znaleckých posudkov v hodnote cca 8 eur/m²/mesiac, určené vo výške skladného ako násobne nižšie, a to v hodnote 3,20 eur/m²/mesiac, čo žalobca považuje za svojvoľné určenie hodnoty bezdôvodného obohatenia zo strany súdov.

5.1.4. Podľa žalobcu odvolací súd pri svojom posudzovaní zjavne nezohľadnil nepochybnú skutočnosť, že žalovaní nikdy nemali záujem o skladovacie služby a skladovania sa nedomáhali ani počas súdneho konania. Ak žalovaní mali záujem o skladovanie, kedykoľvek mali možnosť obrátiť sa na iné subjekty, ktoré v rámci predmetu svojej činnosti ponúkali skladovacie služby, nakoľko predmetná budova na tento účel neslúžila v rozhodnom čase a ani v súčasnosti.

5.1.5. Žalobca má za nesporné, že žalovaní sa bezdôvodne obohatili v rozsahu obvyklého nájomného, ktoré by boli povinní platiť v žalovanom období za užívanie predmetného nebytového priestoru žalobcu v prípade, ak by s ním uzatvorili nájomnú alebo inú zmluvu, pričom práve o túto čiastku sa majetok žalovaných nezmenšil. Právne závery krajského súdu vo výsledku znamenajú arbitrárnosť, pretože justičný orgán podal také závažné nesprávne právne posúdenie, ktorého výsledkom je, že subjekt, ktorý nemá žiadny právny titul na užívanie nehnuteľnosti, má mať podľa krajského súdu ako jediný právo jednostranne určiť spôsob užívania nehnuteľnosti bez dohody s vlastníkom nehnuteľnosti a podľa spôsobu neoprávneného užívania nehnuteľnosti má byť bezdôvodné obohatenie len vo výške „skladného“, hoci nikdy nedošlo k uzatvoreniu zmluvy o skladovaní.

5.1.6. V odôvodnení rozsudku krajského súdu nemožno dohľadať vysvetlenie, prečo odvolací súd neaplikoval príslušné právne predpisy, prečo nehodnotil vec podľa relevantných právnych noriem, prečo priznal právnu ochranu protiprávnemu užívaniu, keď výšku bezdôvodného obohatenia ustálil ako skladné, hoci nikdy nešlo o skladovacie priestory, a hoci takýto záver vylučujú objektívne skutočnosti. Preto žalobca považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne a právne neudržateľné, a to pre svojvoľné právne posúdenie relevantných skutočností týkajúcich sa určenia hodnoty bezdôvodného obohatenia, pričom žalobca dodáva, že prijatie takéhoto svojvoľného prekvalifikovania účelu predmetného nebytového priestoru vo svojej podstate znamená neoprávnený zásah do základných práv žalobcu, ktoré by mali byť v právnom štáte bezodkladne napravené.

5.2. Dovolateľ k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP, považuje za nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu, že ako najzásadnejšiu skutočnosť pri určení výšky bezdôvodného obohatenia zohľadnil faktické užívanie neoprávneným subjektom, hoci šlo o užívanie protiprávne a

nedobromyseľné, ktoré je v rozpore s viacerými právnymi normami. Žalobca vo svojom dovolaní uviedol, že odvolací súd mu na základe nesprávneho právneho názoru priznal zjavne nižšiu výšku bezdôvodného obohatenia, než akej sa domáhal, pričom odvolací súd nezobral do úvahy právne predpisy, ustálenú súdnu prax a ani reálny skutkový stav.

5.2.1. Podľa žalobcu, rozhodnutie odvolacieho súdu bolo založené na rozsudku najvyššieho súdu z 27. januára 2011 sp. zn. 3Cdo/34/2010, podľa ktorého: „Žalobcom vzniklo právo na túto náhradu. Jej výšku treba odvodzovať od prospechu, ktorý získal bezdôvodne sa obohacujúci subjekt. Výšku tohto prospechu vyjadruje peňažná čiastka, ktorú by obvykle bolo nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie veci. Pokiaľ je výška náhrady za takéto užívanie v danom mieste a čase závislá aj na účele a spôsobe užívania, treba prihliadnuť aj na podstatu (spôsob a rozsah) faktického užívania subjektom, ktorý sa bezdôvodne obohatil.“ Žalobca má za nesporné, že uvedený právny názor odvolacieho súdu, ktorý sa týka v zásade inej právnej, ako aj skutkovej situácie, než ktorá existuje medzi žalobcom a žalovanými, neberie do úvahy rozsiahlu súdnu prax, podľa ktorej sa výška bezdôvodného obohatenia nespravuje faktickým spôsobom užívania neoprávnenou osobou, ale obvyklým nájomným, ktoré by neoprávnený užívateľ musel zaplatiť, keby mal s vlastníkom neoprávnenej užívanej veci uzatvorenú nájomnú alebo inú obdobnú zmluvu.

5.2.2. V dôsledku toho došlo podľa právneho názoru žalobcu zo strany odvolacieho súdu len k formálnemu výkladu zákona, ktorému chýba pri určení výšky bezdôvodného obohatenia elementárna spravodlivosť. Žalobca uviedol, že aj napriek tomu, že dôvodne podal žalobu na súd, odvolací súd rozhodol v rozpore s princípmi spravodlivosti, a teda na ujmu žalobcu, čoho výsledkom je navyše aj povinnosť žalobcu zaplatiť trovy konania žalovaným, ktorí sa v konečnom dôsledku dopustili protiprávneho konania voči nemu.

5.3. Dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na nové konanie a rozhodnutie a priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

6. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu dovolateľa uviedol, že dovolanie vníma ako nedôvodné a zároveň riadne neodôvodnené, pričom s napadnutým rozsudkom súhlasí a považuje ho za vecne, aj právne správny. Navrhol dovolanie odmietnuť, eventuálne zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

6.1. Žalovaná 2/ sa k dovolaniu žalobcu nevyjadřila.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a pričom dospel k záveru, že dovolanie je v časti prípustné, ale nie je dôvodné a v časti je neprípustné.

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (pozri sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (pozri sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť

dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12. Pokiaľ dovolateľ namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces tým, že v rozhodnutí absentujú dôvody rozhodnutia a rozhodnutie je arbitrárne a právne neudržateľné, uvedené námietky zodpovedajú vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom spore nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

13. K arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorú dovolateľ namietal, Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky, alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

14. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

15. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami

na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

16. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatury EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

18. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia, či arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd vo väzbe na body 13. až 17. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom spore obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18.1. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie vrátane správnych skutkových a právnych záverov, na ktoré aj odkázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľa (žalobcu) uplatnenej v odvolaní (rovnako aj v dovolaní) ohľadom žalobcom spochybňovanej výšky bezdôvodného obohatenia určenej ako skladného (pozri body 22. až 28. rozhodnutia odvolacieho súdu). V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu.

18.2. Keďže odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil, treba jeho dôvody posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu, s ktorým vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

18.3. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry, obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k

porušení práva žalobcu na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

18.3.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd podrobne zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobe žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia v časti vyhovel a priznal žalobcovi bezdôvodné obohatenie spolu s úrokom z omeškania a v časti žalobu zamietol, keď zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že žalobca preukázal predpoklady vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaných, ktorí užívali priestory vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu a od roku 2005 sa v priestoroch nezdržiavali, ale mali tam uložené svoje veci, preto rozhodujúce pre ustálenie výšky bezdôvodného obohatenia bol faktický účel užívania priestoru žalovanými v rozhodnom období (od 1. apríla 2007 do 30. novembra 2008), a tým bol účel na skladovanie vecí žalovaných. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 21. až 33.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (strany 24. až 47.), nevyplýva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľa.

18.3.2. Dovolací súd upozorňuje v súvislosti s námietkami dovolateľa ohľadom neodôvodnenosti určenia výšky bezdôvodného obohatenia určenej ako skladného na bod 28. rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa ktorého: „V súlade s účelom, na ktorý žalovaným priestor slúžil, správne súd prvej inštancie dospel k záveru, že pre stanovenie výšky bezdôvodného obohatenia žalovanými je potrebné vychádzať z obvyklej ceny nájmu priestorov v danom mieste a čase na skladové účely. Nenáležitú sú námietky žalobcu, že pre stanovenie výšky mala byť rozhodujúca výška nájmu pre kancelárske účely. Žalovaní predmetné priestory totiž neužívali na bývanie, či podnikanie. Rozhodujúce pre určenie výšky bezdôvodného obohatenia na strane žalovaných tak bol faktický účel, pre ktorý priestory užívali.“, ktorý nadviazal na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu, s ktorým tvorí kompletizujúcu jednotu, keď okresný súd uviedol: „Je pravda, že dotknutý priestor nebol nikdy skolaudovaný ako sklad, ale nemožno sa stotožniť ani s tvrdením, že má ísť o kancelárie, keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že ani v súčasnosti sa priestor nepoužíva ako kancelárie, ale bol zrekonštruovaný a slúži na toalety. (...) bezdôvodné obohatenie, ktoré na úkor žalobcu získali žalovaní, spočíva v tom, že majetok žalovaných sa nezmenšil o sumu, ktorú by museli vynaložiť na zaplatenie nebytových priestorov, v ktorých by mohli uskladniť svoje veci.“ (body 40. a 42. rozhodnutia okresného súdu). V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľa o zmatečnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcom v absencii jeho dôvodov, či nedostatočnosti, resp. arbitrárnosti aj vo väzbe na odvolacie námietky žalobcu.

19. Skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, či jeho formálnosti a nespravodlivosti. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožňuje s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkom vykonaného dokazovania, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania. Aj stabilná rozhodovacia prax ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Podľa názoru odvolacieho súdu námietka dovolateľa predstavuje prostý nesúhlas dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu a jeho odôvodnením, keď dovolateľ sa bez ďalšej bližšej konkretizácie nestotožňuje s rozhodnutím odvolacieho súdu. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

20. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu v časti

namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné.

21. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodil aj z nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

21.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21.2. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/126/2017, 2Cdo/225/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/73/2017).

21.3. Dovolací súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. v čom je ustálená rozhodovacia prax rozdielna, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

22. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP) dovolací súd opakovane uvádza, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

22.1. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácie na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

23. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

23.1. Pričom dovolací súd upozorňuje, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP a § 432 ods. 2 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/36/2017, 2Cdo/5/2017, 3Cdo/74/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017).

24. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobca v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolená

právna otázka je taká otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

25. Žalobca v súvislosti s uvádzaným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP ako právnu otázku nastolil otázku „ustálenie výšky bezdôvodného obohatenia, ktorá sa musí vždy odvíjať od charakteru a objektívneho účelu nebytových priestorov a nie od dlhotrvajúceho protiprávneho a škodu spôsobujúceho konania osôb, ktoré k dotknutým nebytovým priestorom nikdy nemali žiadny právny titul - ani na začiatku neoprávneného užívania, a ani počas pokračovania neoprávneného užívania“, pričom odkázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Obo/5/2019, 8Cdo/32/2019, rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/258/98 a 33Odo/668/2002.

26. K rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3Obo/5/2019, dovolací súd v prvom rade poukazuje, že v danom prípade nejde o rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ale ako súdu odvolacieho, pretože vo veci rozhodoval o odvolaní žalobcu. Ďalej dovolací súd poukazuje, že v tomto spore bola žaloba žalobcu krajským súdom zamietnutá z dôvodu, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal výšku ním uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom odvolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu potvrdil. V tomto spore na rozdiel od posudzovaného sporu s a prvoinštančný súd a odvolací súd nezaoberali konkrétnou výškou bezdôvodného obohatenia, ani spôsobom výpočtu bezdôvodného obohatenia, pretože žalobca výšku bezdôvodného obohatenia nepreukázal. Ide preto o právne nesúvisiace rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, nie dovolacieho.

27. Najvyšší súd rozhodnutím sp. zn. 8Cdo/32/2019 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie z dôvodu existencie vady spočívajúcej v nesprávnom postupe súdov nižšej inštancie podľa § 420 písm. f) CSP, nakoľko tieto nepostupovali podľa § 43 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) účinného do 30. júna 2016 a žalobcov nevyzvali na odstránenie väd žaloby, pretože „Naďalej nie je z podanej žaloby (najmä po skutkovej stránke) zrejmé, čo predstavovali jednotlivé, v žalobe uplatnené nároky (predovšetkým pokiaľ išlo o uplatnené „nájomné a odškodné“), či sa tieto mali týkať iba dlžného nájomného počas trvania nájomného vzťahu, alebo išlo o peňažný nárok za znemožnenie užívania svojho vlastníctva (náhradu škody) po zániku nájmu, alebo o nárok za užívanie nehnuteľností bez platnej nájomnej zmluvy, resp. po jej ukončení na podklade výpovede (tzv. bezdôvodné obohatenie), príp. či žalobcovia žiadali priznať všetky tieto nároky a pod., ďalej nie je zrejmé, užívania ktorých (konkrétnych) nehnuteľností sa jednotlivé nároky týkajú, ani to, či tieto nároky majú vyplývať z platnej nájomnej zmluvy (za obdobie jej platnosti vo forme napr. dlžného nájomného), z nájomnej zmluvy, ktorú žalobcovia považujú za neplatnú alebo z nájomnej zmluvy, ktorá bola z ich strany ukončená výpoveďou (vo forme bezdôvodného obohatenia), boli povinné v konaní postupovať podľa § 43 a nasl. OSP účinného do 30. júna 2016 a žalobcov vyzvať na odstránenie väd žaloby.“ Ide preto o nesúvisiace rozhodnutie dovolacieho súdu, v ktorom bola konštatovaná vada zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP a nie nesprávne právne posúdenie sporu.

28. K rozhodnutiam Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/258/98 a 33Odo/668/2002 dovolací súd poukazuje, že v zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

29. Dovolací súd posudzujúc dovolateľom formulovanú otázku (bod 5.1.1., resp. bod 25. tohto rozhodnutia) aj v kontexte obsahu podaného dovolania (§ 124 CSP), dospel k záveru, že ide o otázku závislú od posúdenia konkrétneho sporu, dôkazov a skutkových okolností zistených v tomto konkrétnom spore, pretože ustálenie a vyčíslenie výšky bezdôvodného obohatenia je vždy výsledkom

posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach.

29.1. Skutočnosť, že dovolateľ nesúhlasí s o záverom o ustálení výšky bezdôvodného obohatenia, vyčísleného súdmi nižšej inštancie prostredníctvom znaleckého posudku ako skladné a na tom základe čiastočné zamietnutie jeho žaloby o zapltenie bezdôvodného obohatenia vyčísleného ako nájomné, nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnomu záveru a prijatiu ich rozhodnutia. Pokiaľ teda dovolateľ namietal nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie); touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

29.2. Žalobca argumentoval, že výška bezdôvodného obohatenia sa musí vždy odvíjať od charakteru a objektívneho účelu nebytových priestorov a nie od dlhotrvajúceho protiprávneho a škodu spôsobujúceho konania osôb, ktoré k dotknutým nebytovým priestorom nikdy nemali žiadny právny titul. Uvedené argumenty dovolateľa tak indikujú, že dovolateľ namietal voči skutkovým zisteniam súdov nižších inštancií, čo dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a ani formulovať nové skutkové závery, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porovnaj ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, primárne je súdom právnym, nie skutkovým, a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 432).

30. K dovolateľom označenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolací súd posudzujúci dovolanie v rozumnej miere podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v snahe autenticky porozumieť jeho textu ako celku (viď nálež ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nálež sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020), dospel k záveru, že sám dovolateľ k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP neformuloval zákonným spôsobom v rámci svojich námietok žiadnu právnu otázku a zároveň z argumentácie dovolateľa nie je možné žiadnu právnu otázku odvodiť, pretože dovolateľ len bez ďalšieho v rámci dovolania uvádzal, že odvolací súd mu na základe nesprávneho právneho názoru priznal zjavne nižšiu výšku bezdôvodného obohatenia, než akej sa domáhal, čo však nezodpovedá zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP a § 432 CSP.

30.1. Námietky dovolateľa v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP sú formulované všeobecne bez náležitého odôvodnenia a uvedenia právneho posúdenia veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedenia, v čom spočíva nesprávnosť tohto posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolateľ v danom prípade vymedzil iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa jeho názoru v konaní pred súdmi nižšej inštancie, pričom argumentácia predstavuje postoj dovolateľa k podľa neho nelogicky a nesprávne priznanej výške bezdôvodného obohatenia žalovaných ako skladného, resp. smeruje k nespokojnosti s rozhodnutiami súdov nižšej inštancie, čo nie je a ani nemôže byť dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

30.2. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že sám dovolateľ v rámci dovolania neuviedol rozdielnu rozhodovaciu prax, keď síce poukázal, že odvolací súd oprel svoje rozhodnutie o rozsudok najvyššieho súdu z 27. januára 2011 sp. zn. 3Cdo/34/2010, s ktorým sa dovolateľ nestotožňuje, avšak neuviedol ďalšie rozhodnutia, ktoré by eventuálne obsahovali rozdielne právne posúdenie. Dovolací súd zároveň uvádza, že z odôvodnenia krajského súdu ani nevyplýva, aby odvolací súd na posudzovanú vec aplikoval dovolateľom uvádzané rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/34/2010.

30.2.1. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/34/2010 najvyšší súd zamietol dovolanie žalobcov 1/ a 2/, ktorí namietali nesprávne právne posúdenie v rozhodnutí odvolacieho súdu, pretože odvolací súd pri posúdení výšky bezdôvodného obohatenia nepostupoval správne, pokiaľ na jednej strane neprihliadol na prípady, v ktorých mestská časť prenajímala pozemky, alebo ich časti, na druhej strane, ale vzal na zreteľ neporovnateľné prípady (týkajúce sa iného časového obdobia a situácií, v ktorých došlo medzi

žalovanou a vlastními pozemkov k dohode). Dovolací súd posudzoval prípad bezdôvodného obohatenia spočívajúci v tom, že na nehnuteľnostiach žalobcov 1/ a 2/ boli bez ich súhlasu umiestnené televízne káblové rozvody žalovanej a bez toho, aby za toto umiestnenie bola žalobcom 1/ a 2/ poskytnutá náhrada, pričom výška náhrady bola určená súdom podľa svojej úvahy postupom podľa § 136 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. Z uvedeného je zrejmé, že toto rozhodnutie je pre posudzovanú vec bezpredmetné, pretože najvyšší súd preskúmaval odlišnú skutkovú, aj právnu situáciu.

31. Na základe uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 CSP a nemožno ho špecifikovať ani širším výkladom. Dovolateľ síce formálne označil za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, ale podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. c) CSP neboli splnené, keď dovolateľ v dovolaní neuviedol dostatočne konkrétnu právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP). Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť (§ 447 písm. f) CSP).

32. Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že dovolateľ podal dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorý výrokom I. čiastočne vyhovel žalobe žalobcu, keď „zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 4.604,40 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 4.143,96 eur od 10. mája 2009 do zaplatenia, spolu s úrokom z omeškania vo výške 7,5 % ročne zo sumy 460,44 eur od 10. mája 2009 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“ Dovolací súd môže len konštatovať, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v časti, ktorým potvrdil výrok I. rozsudku okresného súdu nevyznelo v neprospech dovolateľa, teda nedošlo ním k žiadnemu zásahu do jeho subjektívnych práv (dovolateľ v tejto časti bol úspešný), preto v zmysle ustanovenia § 424 CSP dovolateľ (žalobca), nie je osobou oprávnenou podať proti tejto časti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu dovolanie. Napokon v tejto časti dovolateľ svoje dovolanie ani neodôvodnil. Preto pokiaľ dovolanie žalobcu smerovalo proti časti potvrdzujúceho výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku I., dovolací súd ako procesne neprípustné podané neoprávnenou osobou podľa ustanovenia § 447 písm. b) CSP odmietol.

33. Nad rámec uvedeného a napriek tomu, že dovolateľom nebol dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP vymedzený zákonným spôsobom, dovolací súd poznamenáva, že z jeho rozhodovacej činnosti sú mu známe rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/57/2021, 9Cdo/275/2021 týkajúce sa totožných strán sporu a totožného predmetu konania (o zaplatenie bezdôvodného obohatenia) avšak uplatneným nárokom za iné obdobie (sp. zn. 9Cdo/57/2021 - obdobie od 1. januára 2008 do 30. novembra 2010, sp. zn. 9Cdo/275/2021 - obdobie od 1. júna 2011 do 31. mája 2013), s rovnakým právnym záverom o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaných, keď užívali priestory žalobcu na skladovanie svojich vecí bez právneho dôvodu, za ktoré využívanie patrí žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške nájomného za skladovacie priestory. Preto, ak by aj dovolateľ formuloval dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP zákonným spôsobom, dovolací súd by v posudzovanom prípade nemal dôvod odkloniť sa od uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu.

34. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP je neprípustné, pretože dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

35. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalovaný 1/ bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

35.1. Žalovanej 2/ rovnako ako úspešnej v dovolacom konaní vznikol zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP. Žalovaná 2/ v dovolacom konaní ale bola nečinná, trovy dovolacieho konania si neuplatnila a z obsahu spisu vyplýva, že jej trovy dovolacieho konania nevznikli, preto v súlade so svojou judikatúrou dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania žalovanej 2/ tak, že jej nárok na ich náhradu nepriznal (R 72/2018).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.